

Inhoud

IJsland

- Bezoek het hetebronnengebied en de geiser Strokkur en staar eindelijk in de massieve blauwe waterexplosies
- Ervaar het noorderlicht dat onvoorspelbaar vaak aan de IJslandse hemel danst
- Maak een boottocht over het meer Jökulsárlón tussen de ijsbergen en zeehonden aan de voet van de ijsmassa van de Vatnajökull
- Bind een paar *crampons* onder, wapen jezelf met een ijsbijl, vind een *viking-glacier guide* en maak een unieke gletsjerwandeling
- Dompel je onder in de bruisende hoofdstad en bekijk onder meer Harpa en de Hallgrímskerk in Reykjavík

- 7 Kaarten en plattegronden
- 11 Woord vooraf
- 1 13 IJsland: een verdieping**
 - 14 Politiek
 - 15 Economie
 - 19 Bevolking
 - 28 Eten en drinken
- 2 33 Geschiedenis**
 - 34 Vikingtijd
 - 37 Noorse en Deense overheersing
 - 38 Onafhankelijkheid en ommekeer
- 3 43 Kunst en cultuur**
 - 44 Bouwkunst
 - 49 Literatuur
 - 53 Muziek
 - 55 Beeldende kunsten
- 4 59 Natuur**
 - 60 Flora
 - 65 Fauna
 - 77 Geologie
 - 101 Klimaat
 - 104 Natuurrecreatie
- 5 109 Reykjavík en omgeving**
 - 110 Reykjavík
 - 121 Dagtrips in en rond Reykjavík
 - 125 Omgeving Reykjavík
 - 128 Tips en adressen
- 6 133 Zuid-IJsland**
 - 134 Van Reykjavík tot Selfoss
 - 149 Van Selfoss tot de Markarfljót-rivier
 - 155 Van de Markarfljót-rivier tot Vík
 - 168 Van Vík tot Egilsstaðir
 - 185 Tips en adressen
- 7 187 Oost-IJsland**
 - 188 Van Höfn tot Egilsstaðir
 - 196 Egilsstaðir en omgeving
 - 203 Tips en adressen
- 8 205 Noord-IJsland**
 - 206 Van Egilsstaðir tot Mývatn
 - 230 Van Mývatn tot Akureyri
 - 237 Van Akureyri tot Varmahlíð
 - 244 Van Varmahlíð tot Blönduós
 - 247 Van Blönduós tot Holtavörduheidi
 - 251 Tips en adressen
- 9 253 De Westfjorden**
 - 256 Strandavegur
 - 258 Van Hólmavík naar Ísafjörður
 - 263 Van Ísafjörður naar Brjánslækur
 - 265 Zuidelijk deel van de Westfjorden
 - 271 Omgeving Breiðafjörður
 - 275 Tips en adressen

Woord vooraf

De schoonheid van IJsland is onovertroffen! Soms lijkt het of de tijd er stilstaat en de ruige natuur vol verbazing haar adem inhoudt. Op andere momenten is het of meerdere films tegelijk om de aandacht strijden. Zelfs na jarenlange onderdompeling in deze schoonheid blijft IJsland verrassen.

IJsland is het decor voor natuurgeweld en rust. Vulkanisme, ijs, wind, water en maar weinig menselijke invloeden hebben IJsland gevormd tot een paradijs voor natuurliefhebbers. IJsland biedt geisers, tafelbergen, kraters en kratermeren, watervallen, zwarte stranden, gletsjers en zoveel meer voor wie zich laat meevoeren door het oergevoel van dit noordelijke eiland.

De oerkrachten uit het diepste der aarde herscheppen in het nu en de toekomst het weerbarstige IJslandse landschap. De recentste vulkaanuitbarstingen op Reykjanes kleurden de hemel en harten van de IJslanders (zie hiernaast).

Om er te komen moet je vliegen of varen, om er te zijn hoeft je slechts je hart te openen voor de betoverende schoonheid. Ieder jaargetijde heeft zijn eigen charme. Het ontluikende van de lente, de middernachtzon die de zomer biedt, het schimmenspel van het winterse noorderlicht of het ‘alles of niks’-effect van de bliksemsnelle herfst: elk seizoen heeft zo zijn eigen, unieke beleving. Veel zomertoeristen worden nieuwsgierig naar IJsland in een ander jaargetijde... En zo begint de verslaving die IJsland-*fever* heet.

De meeste lezers zullen al snel ontdekken dat het IJslandse alfabet een paar extra letters bevat: de *ð* (hoofdletter is *Ð*) die als de Engelse *th* in *them* wordt uitgesproken, en de *þ*. De *þ* wordt iets harder uitgesproken, meer als de *th* in *thank*. De *æ* klinkt als *ai* in *high*.
Góða ferð!

Mirjam de Waard en Edwin Zanen

In de achtertuin van Alþingi. De helft van alle zetels in de regering wordt door vrouwen bezet, IJsland is daarmee vooruitstrevend rond de wereldwijde genderkloof.

POLITIEK

IJsland is een soevereine staat met een parlementaire democratie en een gekozen president als staatshoofd. Deze heeft geen vergaande bevoegdheden en bekleedt niet zozeer een bestuurlijke als wel een ceremoniële functie. De president wordt gekozen voor een periode van vier jaar. De populairste president tot nu toe was Vigdis Fínnbógaðóttir, die in 1980 het eerste democratisch gekozen vrouwelijke staatshoofd werd en drie keer is herkozen. In 1996 stelde zij zich niet weer herkiesbaar. Ólafur Ragnar Grímsson volgde haar op en regeerde 20 jaar. De verkiezingen van 2016 zijn gewonnen door de hoogleraar in geschiedenis Guðni Th. Jóhannesson. Zijn ambtswoning heet Bessastaðir en is gesitueerd in Álftanes, even buiten de hoofdstad Reykjavík. Niet de president maar de minister-president is belast met de dagelijkse politiek. In september 2021 werden de verkiezingen gewonnen door de Liberale Conservatieve partij. Wederom staat Katrín Jacobsdóttir, uit de Groene Linkse beweging, vier jaar aan het hoofd van de regering.

Het IJslandse parlement, het *Alþingi*, telt 63 leden, die om de vier jaar worden gekozen volgens een districtensysteem, opdat de belangen van het dunbevolkte platteland gewaarborgd blijven. In totaal zijn er 23 districten (*sýslur*). Uit hun midden kiezen zij de twintig leden van het *Efrideild* (Hogerhuis); de overigen vormen samen het *Nedrideild* (Lagerhuis). Alle bekende Europees-politieke stromingen, van liberaal tot sociaaldemocraat,

zijn in het IJslandse politieke spectrum vertegenwoordigd. Na de verkiezingen benoemt de president een formateur, die een kabinet samenstelt. Hierin bekleedt de formateur meestal de functie van minister-president, die verantwoording moet afleggen aan het Alþingi.

ECONOMIE

Landbouw

De landbouw richt zich voornamelijk op de melkvee-, paarden- en schapenteelt en – in de nabijheid van warmebronnengebieden en dichter bevolkte streken – de tuinbouw. Het IJslandse boerenleven wordt zwaar gesubsidieerd door de overheid en de eigen producten worden beschermd door de invoer van buitenlandse voedselwaar aan banden te leggen met hoge invoerrechten. IJsland heeft de afgelopen jaren onderhandeld over de mogelijke toetreding tot de EU. Maar de landbouwsector is hier zeer op tegen omdat de concurrentie dan moordend zou worden. De trend van de laatste jaren is minder boerderijen in aantal maar ook grotere boerderijen.

Het dier dat het best is aangepast aan de harde klimaatomstandigheden op IJsland is het schaap. Schapen geven naast vlees ook wol om je warm te houden en staan hoog in de achting van de IJslanders. Het IJslandse woord *fé* (uitgesproken als vee) betekent zowel schaap als geld. Dit vindt zijn oorsprong in de oude ruilhandel waar de waarde van een boerderij werd gemeten aan het aantal schapen.

De schapenteelt is eeuwenlang de belangrijkste bron van inkomsten geweest, maar de boeren zijn nu veelal afhankelijk van subsidies. Welkome neveninkomsten waren (en zijn soms nog wel) in het voorjaar het rapen van eieren en het verzamelen van dons, in de zomer de vogelvangst en in de winter, als er op het land weinig te doen was, de visvangst. De IJslandse overheid heeft met tal van maatregelen het aantal schapen al drastisch weten terug te brengen om zo de overproductie van vlees te beperken en de erosie, een groot probleem in veel gebieden, een halt toe te roepen.

Half september, voordat de eerste echte volle laag sneeuw gaat vallen, trekken de boeren te paard, te voet en met jeeps en quads de bergen in om alle schapen te verzamelen, die daar gedurende de zomer hebben gegraasd. De schapen worden uiteindelijk naar een *réttir* gedreven, een meestal cirkelvormig bouwwerk van lage houten en/of stenen muurtjes. In het midden is een centrale ruimte, van waaruit de geormerkte schapen worden gesorteerd en in een aanpalend zijvak gestopt. Jong en oud helpen mee en sociale contacten worden weer aangehaald. Na afloop wordt er vaak een feestje gebouwd. Afhankelijk van de hoeveelheid wintervoorraad hooi en ingekuild gras wordt bepaald hoeveel en welke schapen geslacht worden voor de verkoop en voor eigen gebruik. Wanneer je rond half september op

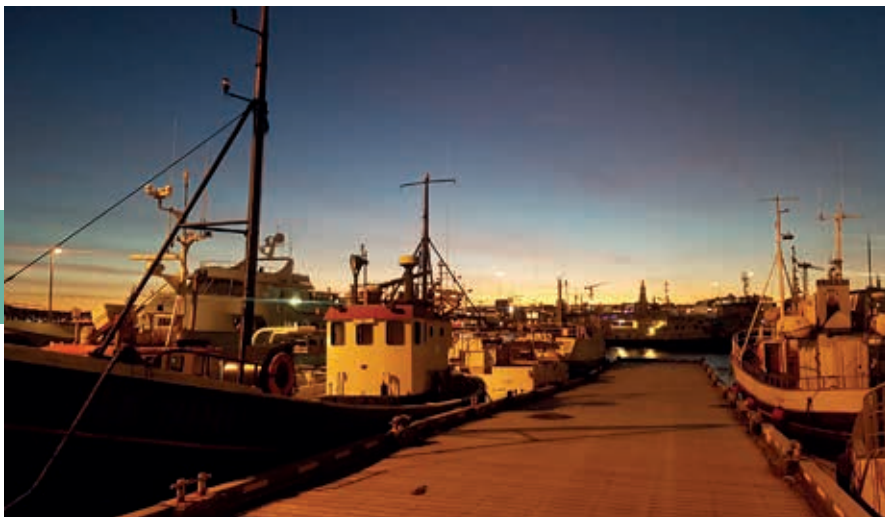

Reykjavík en omgeving

Reykjavík is de noordelijkste hoofdstad van de wereld en tevens de westelijkste van Europa. Reykjavík is niet altijd het bestuurlijke en culturele centrum van IJsland geweest. Pas in 1786 kreeg Reykjavík stadsrechten. Het stadje telde toen maar 167 inwoners en was niet meer dan een weggetje met wat huizen en boerderijen! Na de opheffing van het Deense handelsmonopolie (in 1854), maar vooral in de 20ste eeuw trokken grote aantallen mensen van het platteland naar de groter wordende stad om er te werken of te studeren. Nu woont twee derde van de totale IJslandse bevolking in Reykjavík en voorsteden. Hoewel dat nog altijd vergelijkbaar is met een provinciestad in Nederland, ademt de stad wel de sfeer van een echte hoofdstad. Reykjavík heeft een grote dynamiek op een relatief klein oppervlak. Het is een moderne stad met flats, prachtige beelden, tal van musea, twee universiteiten, mondaine winkels, overdekte winkelcentra, discotheken, theaters en een befaamd nachtleven.

< De Hallgrímskerk in het centrum van Reykjavík.

Winterochtend in de haven van Reykjavik.

Oude centrum

De oude stadskern ligt tussen de haven en het **Tjörn**-meer met zijn talloze eenden. Hier liggen veel grote, met golfplaten beklede huizen die in de bloeitijd van de visserij rond 1900 door reders en kapiteins zijn neergezet. Dit deel is tevens het centrum. De grootste winkelstraten van Reykjavik zijn van west naar oost: Aðalstræti (de oudste straat van Reykjavik), Hafnarstræti, Austurstræti, Lækjargata, Bankastræti en in het verlengde de Laugavegur en de Skólavörðustígur (de Laugavegur heeft grondverwarming en is dus altijd ijs- en sneeuwvrij). Op vele plekken in de binnenstad vind je prachtige *murals* (streetart).

> TOERISTENINFORMATIE, Tjarnargata 11, in het stadhuis, visitreykjavik.is

Winkelcentra

Op 10 minuten van het stadscentrum ligt de shoppingmall **Kringlan** met meer dan 70 winkels, cafetaria's en restaurants, een sportschool, bioscoopzalen en een theater. Vanuit de Harpa en het toeristeninformatiecentrum rijdt een gratis busje hiernaartoe. Een nieuwer complex met meer allure is de **Smáralind**-mall in de aangrenzende gemeente Kópavogur. Hier kun je ook lasertaggen in een klein indoor pretpark en er is een bioscoop. In beide winkelcentra is het mogelijk om (gedeeltelijk) taxfree te winkelen.

> KRINGLAN, kringlan.is

> SMÁRALIND, smaralind.is

Stadswandeling langs bezienswaardigheden

Hier volgt een aantal interessante gebouwen, musea en standbeelden in het centrum die je in deze volgorde in een stadswandeling kunt opnemen.

De **Hallgrímskerk** is de grootste kerk van IJsland en ontworpen door de bekende staatsarchitect Guðjón Samúelsson, die ook tekende voor onder andere de kerk in Akureyri en die in Laugardalur (Reykjavik). Basaltkolommen vormden de belangrijkste inspiratiebron voor het ontwerp. De bouw heeft ruim 40 jaar geduurd (1945-1988). De lutherse kerk is vernoemd naar IJslands grootste dichter Hallgrímur Pétursson (1614-1674). Vanaf de 73 m hoge toren is er een prachtig uitzicht over Reykjavik en omgeving. Op een heldere dag kun je met het blote oog duidelijk de Snæfellsjökull (meer dan 110 km verderop) zien liggen. De kerktoren heeft een lift waarvoor je een kaartje moet kopen en heeft geen alternatieve trappenroute. De kerk bezit een 15 m hoog orgel (5275 pijpen; totaalgewicht 25 ton) en een Nederlands carillon. In 2009 is de toren van de kerk gerestaureerd en in 2010 is de kerk voorzien van een deur. Voorheen werd de kerk afgesloten met een houten schot. 's Zomers zijn er vele lunch- en avondconcerten (orgel en zang).

> HALLGRÍMSKERK, hallgrimskirkja.is

Voor de kerk staat een **standbeeld van Leif Eiríksson**. Het is gemaakt door Stirling Calder en werd in 1930 door de Verenigde Staten aan IJsland geschonken. Leif de Gelukkige, zoals hij in de volksmond heette nadat hij een keer het leven van 15 schipbreukelingen redde, zette rond 1000 als eerste Europeaan voet aan land in Amerika (New Foundland; hij noemde het Vinland), bijna 500 jaar vóór Columbus. Tenminste, als we de *Eiríks saga* mogen geloven. Volgens de *Grænlandínga saga* is Bjarni Herjólfsson namelijk de werkelijke ontdekker. Beide IJslandse saga's beschrijven de kolonisatie van Groenland en de hiermee verband houdende ontdekking van Noord-Amerika. Hoe het ook zij, feit is dat er op meerdere plaatsen in Newfoundland (onder andere in l'Anse aux Meadows) diverse gebouwen en voorwerpen van ontegenzeggelijk Noorse oorsprong uit die tijd zijn opgegraven.

Naast de kerk, op de hoek van de Njarðargata en de Eiríksgata, staat het **Listasafn Einars Jónssonar**, een museum en beeldentuin met werken van de beeldhouwer Einar Jónsson (1874-1954) en schilderijen van de landschapsschilder Ásgrímur Jónsson. De beeldentuin is vrij toegankelijk.

> MUSEUM en BEELDENTUIN, lej.is

Arnarhóll is een heuvel met uitzicht over de haven. Hier staat een fraai standbeeld van Ingólfur Arnarson, de stichter van de stad. Het is gemaakt door Einar Jónsson in de jaren 1920. Aan de voet van Arnarhóll staat **Stjórnnarráðshúsið** (1765-1770; Lækjargata): het eerste stenen gebouw

De geiser Strokkur. In de winter is het aanzienlijk rustiger rondom deze geiser. De zijde die het verst van de weg af ligt, geeft het mooiste uitzicht op de roerige watermassa voor de eruptie.

expositie over vulkanisme, een tankstation, souvenirwinkel, restaurant en cafetaria, hotel en een camping. De Geysir is een populaire bestemming, en het kan er druk zijn. Vroeg in de ochtend en laat in de avond zijn er veel minder bezoekers.

De **Gullfoss** is een van IJslands mooiste watervallen, een kleine 10 km ten oosten van Geysir aan het begin van de Kjölur. Het water valt in twee trappen, die haaks op elkaar staan, ruim 32 m naar beneden. Deze trappen worden gevormd door harde basaltlagen, die worden afgewisseld door zachter materiaal. Deze lagen zijn ook duidelijk zichtbaar in de wanden van de ongeveer 70 m diepe en 2,5 km lange kloof, waardoor de rivier Hvítá zijn weg vervolgt. Het neerstortende water ('s zomers gemiddeld 130 m³ per sec.) blaast grote wolken fijne nevel omhoog, die een prachtige regenboog veroorzaken, wanneer de zon tenminste niet verstek laat gaan. De keerzijde van de medaille is dat de nevel bij een ongunstige windrichting het fotograferen kan bemoeilijken. Aan de regenboog dankt hij zijn naam 'gouden waterval'. Er zijn twee parkeerplaatsen: een onder bij de waterval en een boven. Bij de bovenste parkeerplaats (aan het begin van de Kjölur-route) staan een cafetaria annex souvenirwinkel en een informatiecentrum (*Sigríðarstofa*) met veel informatieborden en toiletten. Van bovenaf heb je een prachtig overzicht van de waterval en de omliggende hoogvlakte, maar van heel dichtbij is het geweld van het neerstortende water nog veel indrukwekkender. Een houten trap leidt naar de onderste parkeerplaats. Hier staat een steen met een reliëf van een vrouw erop: Sigríður Tómasdóttir (1871-1957). Zij was de dochter van de boer van Brattholt. Toen in het begin van de 20ste eeuw buitenlandse speculanten de Gullfoss wilden kopen om er een water-

De gouden waterval Gullfoss.

krachtcentrale te bouwen, liep zij stad en land af om deze plannen tegen te houden. Zij dreigde zelfs zichzelf in de waterval te werpen als de waterval verkocht zou worden. Dat is uiteindelijk – weliswaar om andere redenen dan Sigríðurs dreigement – niet gebeurd. Sigríður ligt in het Haukadalur (bij Geysir) begraven; het informatiecentrum draagt haar naam. De waterval is inmiddels staats eigendom en tot beschermd natuurgebied verklaard. Vanaf de onderste parkeerplaats is het 5 minuten lopen naar de waterval.

Brúarhlöð: interessante rotsformaties en stroomversnellingen in de Hvítá (vlak bij de brug; weg 30). Hier vlakbij stond vroeger de boerderij Hlíð, de geboorteplaats van de legendarische vogelvrijverklarde Eyvindur Jónsson (zie kader p. 332). Vanaf Brúarhlöð en soms ook vanaf Illivíti kun je 's zomers raften.

> ARCTIC ADVENTURE, kantoor in Reykjavík en raftingbase in Drumboddaðir, arcticrafting.is

In de Sog svæði, tussen Þingvallavatn en Úlflótavatn, is de **Steingrimsstöð**-waterkrachtcentrale open voor publiek. De expositie is zeer educatief en levend. Vooral veel activiteiten over energie en de geschiedenis van stroom op de wereld en in IJsland. De duwmuur om zelf je krachten te visualiseren in kleur en geluid is populair bij kinderen.

> TENTOONSTELLING OVER ENERGIE EN WATERKRACHT, Ljósafofsstöð

Voor paardenliefhebbers is de boerderij **Friðheimar** een aanrader. Het is een fokkerij en er zijn paardenshows. De boer specialiseert zich ook in tomatenteelt op biologische wijze in de kassen. In de kas is een lunchroom waar je tomatensoep kunt eten tussen de planten.

> FRIÐHEIMAR, fridheimar.is

De vuurtoren bij Dyrhólaey – letterlijk vertaald: het eiland met het deurgat.

Heimaey

Het is mogelijk om met de boot naar Heimaey te varen. De boottocht vanuit de Landeyjahöfn bij Bakki duurt een halfuurtje. Bij zeer slecht weer moet de boot uitwijken naar Þórlakshöfn en doet hij er meer dan 2 uur over (raadpleeg website). Verder zijn er meerdere vluchten per dag vanaf Reykjavík (20 min.). Een bezoek aan Heimaey kun je beter niet op de laatste dag van een verblijf op IJsland plannen, omdat slechte weersomstandigheden de terugtocht aanzienlijk kunnen vertragen. Tijdens het lange weekend van *verslunarmannahelgi* (vrije dag op de eerste maandag van augustus) is Heimaey een trekpleister voor jongeren. Het is dan zéér moeilijk om nog een hotelkamer of kampeerplekje te vinden.

- > TOERISTENINFORMATIE, vestmannaeyjar.is
- > Vliegtuig Heimaey, eagleair.is
- > Veerboot Heimaey, herjolfur.is

Een mooi uitzicht heb je als je vanuit de camping **Herjólfsdal** omhoog loopt (minder geschikt voor mensen met hoogtevrees). Een zijpad gaat naar een gat in de rotsen waar volgens de volksverhalen elfen wonen. Je kunt over de kam helemaal tot in het dorp lopen. Een andere mooie klim is die naar de hoogste top **Heimaklettur** (283 m) in de haven. Touwen en ladders maken het iets gemakkelijker dan het vroeger was.

Populair zijn ook een wandeling naar de top van de Eldfell en de bustocht over het eiland. Ook de boottochten langs enkele nabijgelegen eilanden

ALGERIJNSE PIRATEN OP IJSLAND

Het jaar 1627 ging de geschiedenis in als de *Tyrkjaránið* voor Heimaey. Algerijnse piraten, onder leiding van de Nederlandse kapitein Jan Janszoon van Haarlem, beter bekend als Moerad Ra'is, terroriseerden de wateren rond IJsland. Het roven van visvoorraden mondde uit in het gevangennemen van 242 IJslanders als tot slaaf gemaakten voor de sultan van Turkije. Wie zich niet overgaf werd ter plekke gedood.

Bijna tien jaar later lukte het met hulp van de Deense koning om enkele IJslanders vrij te kopen. Onder de vrijgekochte dwangarbeiders bevond zich Guðríður Símonardóttir, later de vrouw van IJslands meest geliefde dichter en kerkvader Hallgrímur Pétursson. Hij onderrichtte de groep ex-dwangarbeiders in de IJslandse taal en traditie na de jarenlange gevangenschap in het Midden-Oosten.

en de grotachtige inham **Klettsvík** trekken veel bezoekers. Klettsvík is de voormalige opvangplek van de orka Keiko, bekend van de film *Free Willy*. De akoestiek in de oceaangrotten is hypnotiserend mooi. De baai is tevens thuis voor twee Beluga walvissen uit Shanghai.

Heimaey heeft een 18-holes golfbaan die ook toegankelijk is voor niet-leden en het is mogelijk om clubs te huren.

Het zwembad van Heimaey op de Brimhólabraut is een absolute aanrader voor kinderen. Het heeft een klimmuur in en boven het water en een glijbaan waarvan je via een trampoline het water in stuitert.

- > VIKINGTOURS SPEEDBOATEXCURSIES, vikingtours.is
- > GOLFBAAN, gvgolf.is

Een modern gebouw aan de Raðhúströð huisvest het volksmuseum **Sagnheimar**. Drie verschillende ruimten gaan over de piraten-, haven- en vulkaangeschiedenis van de Westmaneilanden. Er draait een Engelstalige film over de eruptie van 1973, *The Days of Destruction*. Aan de rand van het dorp, aan de voet van de vulkaan Eldfell, staat het vulkanologisch museum **Eldheimar**. Het neemt je mee naar de spannende maanden van 1973, toen Heimaey maandenlang onbewoonbaar was door de uitbarsting.

- > VOLKSMUSEUM SAGNHEIMAR, sagnheimar.is
- > MUSEUM ELDHEIMAR, eldheimar.is

Bij de toegang van de haven ligt **Skansinn**, een verdedigingsmuur die werd opgericht nadat Heimaey in 1627 door een groot aantal Noord-Afrikaanse piraten was geplunderd. Er vlakbij staat een replica van een oude Noorse stavkerk, die door Noorwegen aan de IJslandse bevolking is aangeboden ter gelegenheid van het feit dat IJsland 1000 jaar geleden

Waterval in Mjóifjörður.

Icelandic Wartime Museum (**Íslenska Stríðsarasafnið**). Vanuit Reyðarfjörður kun je een prachtige meerdaagse voettocht maken via Stuðlaheiði, het Tungudalur, Stafsheiðardalur, Þórudalur en het Áreyjardalur (tentje, eten en gps mee).

➤ ICELANDIC WARTIME MUSEUM, Hafnargötu 2, stridsarasafn.fjardabyggd.is

Eskifjörður (weg 92) is een handels- en vissersplaatsje met een camping en een visserijmuseum, het Sjóminjasafn Austurlands. Het museum bevindt zich in een oud pakhuis uit 1816 en bevat een rijke verzameling gebruiksvoorwerpen en foto's, die op de zeevisserij betrekking hebben.

➤ VISSERIJMUSEUM, Strandgata 39b

Helgustaðir (weg 954) is de naam van een boerderij en een oude dubbelspaatgroeve. Dubbelspaat geeft een dubbele breking van het licht, waardoor je alles wat je onder een helder stukje dubbelspaat legt dubbel ziet. Van de 17de tot in de 20ste eeuw is de mijn in werking geweest. De grootste steen die hier gedolven is, weegt 230 kilo en is te bewonderen in het British Museum te Londen. Dubbelspaat werd gebruikt voor tal van instrumenten, zoals microscopen, tot de komst van kunststof. De bekende Nederlandse geleerde Christiaan Huygens (1629-1695) heeft de werking van het licht en derhalve het dubbelspaat uitvoerig bestudeerd. De groeve, die sinds 1975 beschermd natuurgebied is, is bereikbaar via een voetpaadje dat links van de weg bij een smalle parkeerstrook bij een informatiebord 400 m na het riviertje Helgustaðaá begint (15 min. heen en terug).

Verlaten scheepswrak in Mjóifjörður. Een rustplaats voor een oud Amerikaans landingsvaartuig, aan het eind van de wereld en aan het eind van een reis. Al 70 jaar is het overgeleverd aan de elementen.

Oddskarð is de naam van de 660 m hoge bergpas tussen Eskifjörður en Neskaupstaður. Een 7200 m lange tunnel verbindt de twee plaatsen. In het voorjaar is dit een populair skigebied.

Neskaupstaður ligt aan het einde van weg 92. Het is een grote vissersplaats met een indrukwekkende lawinekering; om daar te komen moet je de weg tegenover het ziekenhuis volgen. Er is een natuurhistorisch museum en een kunstcollectie van de schilder Tryggvi Ólafsson. Aan het eind van het dorp kun je mooi wandelen naar onder andere de grot **Páskahellir** aan de kust. De paasgrot ligt in een natuurreservaat en in een kwartiertje wandel je er naartoe vanuit de ingang van het park. Op paasochtend zou je vanaf deze grot de zon kunnen zien dansen, volgens een oude plaatselijke legende. Voor metalfans is het jaarlijkse festival Eistnaflug (vlucht der testikels) in juli een absolute aanrader.

's Zomers worden interessante boottochten georganiseerd.

➤ NATUURHISTORISCH MUSEUM en TRYGGVI MUSEUM, Egilsbraut 2

➤ FESTIVAL EISTNAFLUG, eistnaflug.is

Mjóifjörður (weg 953) is een bijzonder mooie lange, smalle fjord met tal van watervallen, zoals Klifsbrekkufossar, een serie watervallen aan het eind van de fjord en diverse watervallen in de Hofsá-rivier. Een prachtige weg, wel heel steil en glibberig met regen, voert naar het enige dorpje, **Brekka**. De weg gaat nog verder naar **Dalatangi**, waar de oudste vuurtoren van IJsland staat.

Noord-IJsland

Noord-IJsland kent een prachtig afwisselend landschap en drogere zomers dan de andere windstreken. Je vindt hier zwarte lavawoestijnen, kokende modderpoelen, authentieke turfboerderijen, walvissen in de vele baaien en menig vulkaan. De hoeveelheid toeristen hier is zeer wisselend omdat veel reizigers met cruisschepen komen, maar het zijn er vele malen minder dan in de zuidelijke regio. De liefhebber van rust komt hier zeker aan zijn trekken, net als de liefhebber van geologische wonderen. In deze regio spelen zich ook vele beroemde IJslandse verhalen uit de sagatijd af.

De regio begint grofweg bij Egilsstaðir in het oosten en loopt tot aan de afslag naar de Westfjorden, dus tot het gehucht Staður in het westen. De hoofdstad van het noorden is Akureyri, een levendige stad met veel mogelijkheden voor cultuur, golf, eten en skiën. Andere parels van het noorden zijn Mývatn, de Askja, Húsavík en de Jökulsárgljúfur met de Dettifoss-waterval. De kortste afstand tussen Egilsstaðir en Staður is 480 km, maar dan sla je veel moois over. Trek er gerust meerdere dagen voor uit om het noorden van IJsland te verkennen; deze regio heeft de stressverlagende gave.

< In de verte, in de vlakte van de zwarte woestijn, ligt de verkeershoofdweg van IJsland, meestal net zo uitgestorven als de omgeving. Het gebied heet Möðrudalsfjallgarðar. Hoewel het woord *garðar* in het IJslands 'tuinen' betekent, is dat hier niet echt letterlijk te nemen.

Net als zijn oude voorganger, Stonehenge, is de Arctic Henge als een enorme zonnewijzer, gericht op het vangen van de zonnestrallen, het werpen van schaduwen op precieze locaties en het vangen van het licht tussen uitgelijnde poorten.

krachten van de aarde, in een zonnewijzer. De troon voor de zon was eind 2023 nog in de maak. Het kunstwerk is nu al zeer fotogeniek en mystiek. Vanaf **Hraunhafnartangi** kun je eind juni mooi de middernachtzon gadeslaan (vanaf weg 85 voetpaadje aan westzijde van het schiereiland volgen; 1-1,5 uur heen en terug). Je bent hier nog maar een paar kilometer van de poolcirkel verwijderd. Vroeger dacht men dat dit het meest noordelijke puntje van het IJslandse vasteland was, maar nauwkeurige metingen hebben aan het licht gebracht dat dat het westelijker gelegen **Rifstangi** is.

Het meest noordwestelijke puntje van Melrakkaslétta, **Rauðinúpur**, is een restant van een oude vulkaan. Hier liggen interessante, tot 73 m hoge vogelrotsen met onder andere jan-van-genten (vanaf boerderij Núpsskatla de kustlijn – over dam – in westelijke richting volgen; ruim 1 uur heen en terug).

In **Snartarstaðir** staan een boerderij, kerk, bibliotheek en volksmuseum, aan de doorgaande weg ten zuidoosten van Kópasker. Het museum staat bekend om zijn collectie textiel uit 1850 tot 1930.

- > ARCTIC HENGE, arctichenge.com
- > VOLKSMUSEUM, husmus.is

Lees nu verder op p. 222 om vanuit de Melrakkaslétta in Mývatn uit te komen.

Sportvissen in Héraðsflói.

De ringweg

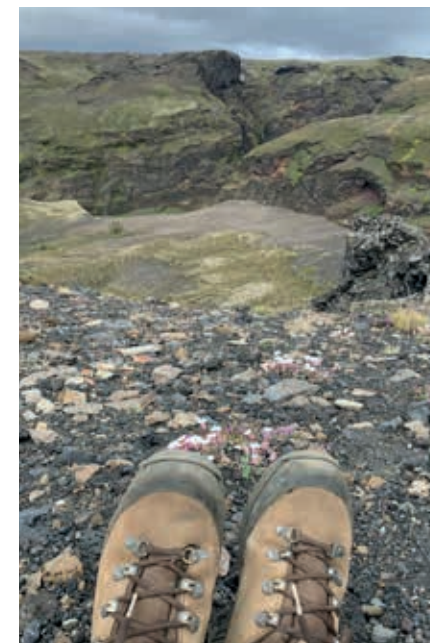
Jökuldalur is een breed dal met vlak bij de ringweg verschillende, tot 80 m hoge watervallen. **Klaustursel** is een boerderij aan zijweg 923 met IJslandse dieren (poolvos, rendieren, kippen, ganzen enz.). De eerste highlight op deze route is de **Stuðlagil**-kloof met helderblauw water. Zowel vanuit de west- als de oostzijde is de kloof te bezichtigen, maar de oostzijde levert de beste plaatjes op met de mooiste inkijk. De kloof is ongelooflijk mooi en de basaltformatie lijkt wel door mensenhanden ontworpen. Er loopt een schitterende wandeling langs de kloof (10 km).

Jökuldalsheiði is een heuvelachtige hoogvlakte met aan de westzijde enkele hoge bergketens. De ringweg is hier in 1999/2000 geheel verlegd, waardoor hij meer dagen per jaar begaanbaar is. Jökuldalsheiði is vanaf het midden van de 19de eeuw tot vlak na de Tweede Wereldoorlog bewoond geweest. De meeste boerderijen werden echter na de uitbarsting van de Askja in 1875 verlaten. Grote hoeveelheden as en puimsteen veroorzaakten toen veel schade, waardoor de meeste boeren naar elders verhuisden. Een aantal van hen emigreerde, aangetrokken door vette premies van ronselaars, naar de Verenigde Staten en Canada. De leegloop van het platteland in de 20ste eeuw deed de rest. In 1946 werd de laatste boerderij verlaten. De turfboerderij **Sænautasel** is gerestaureerd en nu een volksmuseum dat in de zomermaanden dagelijks is geopend. Er is ook een camping. Camping en boerderij liggen aan zijweg 907 ongeveer 5 km van de oude ringweg.

West-IJsland

de *Eyrbyggja saga*, die in dienst waren bij Víga-Styr op de boerderij Hraun aan de rand van het lavaveld. Berserkurs zijn mannen die, wanneer ze kwaad zijn, een bovennatuurlijke kracht ontwikkelen en alles kort en klein slaan. Aanvankelijk kon Víga-Styr, zelf ook geen lieverdje, goed met hen opschieten, maar toen een van de berserkurs zijn dochter wilde trouwen, wilde hij van hen af. Hij vroeg Snorri, de machtigste man van de streek, om raad. Deze adviseerde hem de twee berserkurs flink af te matten en ze daarna zijn badkamer in te lokken en te doden. Daartoe liet Víga-Styr de berserkurs in het jaar 982 een schapenkraal en een pad door het moeilijk begaanbare lavaveld aanleggen, waarna ze geheel uitgeput de badkamer werden in gelokt en gedood. Niet lang daarna trouwde zijn dochter met Snorri. Het pad, dat van Hraun naar Bjarnarhöfn loopt, is nog steeds zichtbaar (vanaf weg 577 ongeveer 100 m ten oosten van de zijweg naar Bjarnarhöfn naar de rand

Stevige schoenen zijn onmisbaar in het lava landschap.

van het lavaveld lopen; hier begint een duidelijk voetpaadje).

Bjarnarhöfn (2 km lange zijweg van weg 577) is een boerderij met in een van de schuren een museum en er staat ook een interessant kerkje. In het museum staan vooral veel gebruiksvoorwerpen die in het verleden op en rond de boerderij zijn gebruikt, zoals een oude vissersboot waarmee op haaien is gevestigd. Op de boerderij bereidt en verkoopt men ook gedroogde vis en gefermenteerd haaienvlees, *hákarl* genaamd.

Het kerkje is gebouwd in 1856 en in het interieur bevindt zich een aantal oude kerkschatten, waaronder een altaarstuk dat door Nederlandse vissers aan het kerkje is geschenken. Bij zeer zwaar weer op zee beloofden ze plechtig dat ze eenmaal aan wal aan de dichtstbijzijnde kerk een schilderij zouden schenken. En zo geschiedde. Wanneer dit heeft plaatsgevonden, is niet bekend. Evenmin wie het heeft geschilderd, maar het is een prachtig schilderij, vermoedelijk uit de 16de eeuw.

> HAAIENMUSEUM, bjarnarhofn.is

Grundarfjörður is een vissersplaats met enkele mooie watervallen in de omgeving. Het eerste huis is er ooit door Nederlandse kooplieden in 1663 opgericht. Dat was weliswaar ten tijde van het Deense handelsmonopolie, maar de Denen waren toentertijd in oorlog met Zweden, zodat de Nederlanders en andere nationaliteiten redelijk hun gang konden gaan op IJsland. Het huis en de hieruit ontstane handelsnederzetting, die **Grundarkampur** heette, stonden aan de oostzijde van de monding van de Grundará-rivier. In de 19de eeuw is de nederzetting in verval geraakt. Er is nu vrijwel niets meer van over.

Het huidige Grundarfjörður ligt een kilometer verder naar het westen. De baai waaraan Grundarfjörður ligt, wordt gedomineerd door de zeer markante berg **Kirkjufell**. De berg is zeer fotogeniek, 463 m hoog en gevormd door de ijstijden. Alleen voor zeer geoefende klimmers is het mogelijk de top te bereiken. Wel kun je, bij laag tij, een rondje om de berg te lopen. De

De beklimming van Fimmvörðuháls levert spectaculaire vergezichten op.

boze), naar de zonen van Þór. Het verse lavaveld is Góðahraun genoemd. Hoewel de gletsjers Eyjafjallajökull en de Mýrdalsjökull elkaar niet raken, ligt hier soms zo veel sneeuw dat het net lijkt of ze met elkaar verbonden zijn. Op de pas Fimmvörðuháls (1100 m) ligt de Útivist-hut Fimmvörðuskáli (1080 m; N63°37.32 W19°27.10). Hij ligt op het hoogste punt van de pas. Het traject door sneeuw, as en sintels is af en toe zwaar, maar ongelooflijk indrukwekkend.

Fimmvörðuskáli-Skógar (3-4 uur)

De nieuwe wandelroute is in het voorjaar van 2012 uitgezet en loopt over de asvelden en niet meer over het oude jeepspoor. Op een zijspoor bevindt zich de noodhut Baldvinsskáli (890 m; N63°36.66 W19°26.48). Na zo'n anderhalf uur lopen kom je bij de voetbrug over de Skógaá-rivier. Na de brug kun je kiezen: óf het jeepspoor verder volgen óf de rivier stroomafwaarts volgen. Wie voor de tweede mogelijkheid kiest, komt langs tal van watervallen; de laatste (Skógafoss) is tevens de mooiste. Aan de voet van de Skógafoss ligt een camping en iets verder staat een gemeenschapshuis met 's zomers een eenvoudig restaurant. Er zijn ook enkele hotels in en vlak bij Skógar. De lijnbus tussen Skaftafell en Reykjavík stopt hier.

Hier stopt de beschrijving van de wandeltocht van Landmannalaugar naar Skógar, we gaan terug naar de omgeving Landmannalaugar en de 4WD-routes in het binnenland.

Uitzicht vanaf Sveinstindur op Langisjór.

Van Landmannalaugar naar de ringweg in het zuiden

Langisjór is een lang meer (20 bij 1 à 2 km) met een aantal eilandjes, dat ligt ingeklemd tussen twee bergruggen: Tungnaárfjöll en Fögrufjöll. Een lang jeepspoor met vrijwel aan het eind een zijweg die bij de Skaftá-rivier en een hut eindigt, voert tot aan de zuidoostelijke oever van het meer. Vlak vóór Langisjór gaat een track linksaf naar Jökulheimar, maar dan moet je aan het eind wel de zanderige en soms heel diepe Tungnaá-rivier door (geen aanrader).

Een wandeling naar de top van de **Sveinstindur** (1090 m; ongeveer 3 uur heen en terug) wordt beloond met een prachtig uitzicht over Langisjór en wijde omgeving.

Eldgjá is een 30 km lange vulkanische kloof, die omstreeks 930 is ontstaan. In feite bestaat hij uit een groot aantal explosiekraters op rij. Het is moeilijk voor te stellen wat een krachten hier aan het werk zijn geweest. De kloof maakt deel uit van de Mid-Atlantische breukzone en loopt van de Mýrdalsjökull naar de **Gjätindur** (943 m en mooi uitzicht over de Eldgjá). Het indrukwekkendste deel ligt aan de voet van de Gjätindur: de kloof is hier ongeveer 5 km lang, 600 m breed en bijna 200 m diep. In dit gedeelte van de Eldgjá stroomt de **Ófærufoss**, een waterval die in twee trappen naar beneden valt. Door een natuurlijk gevormde basalten brug behoorde de Ófærufoss tot een van de mooiste watervallen van IJsland. In het voorjaar van 1993 is de brug echter volledig ingestort.